

BISERICI

Încă de la primele atestări istorice așezările comunei noastre, au aparținut religiei creștin-ortodoxe. Biserica ca instituție de stat în trecut cât și în prezent a avut un rol religios-moral, dar și un rol cultural, pentru că aici au apărut cele dintâi manuscrise. Primele lucrări cu aracter laic s-au scris tot prin osteneala slujitorilor bisericii, tot în cadrul bisericii au apărut primele școli și a elaborat și primele manuale.

Județul Ialomița a fost în primele rânduri ale creștinării populației care se găsea pe aceste meleaguri. Au fost descoperite numeroase opaițe cu caracter creștin din secolul V, VI iar la Luciu (Ialomița), nu departe de malul stâng al Dunării „un frumos opaiț din bronz, cu o cruce masivă în partea superioară”, acesta fiind un obiect paleocreștin care dovedește că valea Ialomiței a fost populată din vremuri străvechi.

Cele mai vechi texte referitoare la activitatea bisericească pe teritoriul comunei Bărcănești provin din Dicționarul Geografic al județului Ialomița scris de I. Provianu la 1897 în care sunt redată informații referitoare la bisericile din cele 5 sate.

În satul Speteni este menționată existența a două biserici cu doi preoți și doi dascăli. Biserica veche de lemn (1734) funcționa sub coastă lângă cimitir, iar despre biserica nouă este menționat că a fost târnosită la 1872. Biserica veche din lemn a fost adusă în sat în anul 1734 fiind donată de românii din Maramureș (Sighet), cu ocazia construirii de către aceștia a unei noi biserici.

În satul Bărcănești este menționată o biserică construită la 1812 (inca se mai vad ruinele in cimitirul vechi), cu un preot Ioan Popa Voicu și doi dascăli, iar în satul Condești este menționată o biserică cu un preot și doi dascăli. Pentru satele Eliza-Stoenești și Ulești sunt menționate câte o biserică care sunt slujite de câte un preot și un dascăl. Alte prevederi referitoare la activitatea bisericească datează din anul 1906 fiind menționate în Anuarul județului Ialomița, realizat de A.Ursecu. Pentru comuna Speteni este menționată o biserică parohială cu hramul “Sfinții Împărați Constantin și Elena”, serviciul religios fiind oficiat de preotul Chirică Chirițescu, tot aici fiind menționat că biserica are 8,5 ha de pământ arabil. La Bărcănești este menționată biserica parohială “Adormirea Maicii Domnului” construită în 1812 cu doi preoți Iancu Panaitescu și C. Popescu, având în proprietate 8,5 ha pământ arabil. Pentru satul Condești sunt menționate două biserici, una construită la 1743, fără preot aflată în degradare accentuată și cea dea doua constuită la 1892, cu hramul “Adormirea Maicii Domnului” fără teren arabil. În comuna Eliza-Stoenești este menționată viserica parohială cu hramul “Sfântul Nicolae”, construită la 1851, având 8,5 ha pământ arabil, fără preot. În fine, în comuna Ulești este menționată biserica parohială cu hramul “Adormirea Maicii Domnului” construită la 1854. Este de înțeles că activitatea bisericească a fost neîntreruptă în comună, faptul că au existat multe biserici certifică pioșenia și vrednicia în credință a locuitorilor. Preoții, pe lângă activitățile cele sfinte au învățat carte multe din generațiile satelor acestor locuri.

În comuna Bărcănești există la momentul actual 5 biserici ortodoxe reprezentând 5 parohii acestea fiind corespondente pentru cele 5 sate.

Cea mai veche dintre ele, este **Biserica parohială “Sfântul Nicolae”** din cartierul Eliza-Stoenești (Pelinu). Biserica se ridică în partea dreaptă a drumului rutier care străbate localitatea, către Axintele, într-o zonă dominată de „coastă”. Având hramul *Sfântul Ierarh Nicolae*, biserica a fost construită de comunitatea locală în anul 1851 în locul alteia mai vechi, pe un loc pe care îl donase proprietarul moșiei Pisica, serdarul Enache Roșca, înainte de moartea sa în anul 1841. A fost pictată în interior la anii 1886-1889 de către Serafim și Z.G.Niculescu, icoanele împărătești fiind realizate de către Gheorghe Ioanid. A fost reparată în cursul secolului XX, cele mai serioase -potrivit pisaniei- fiind reparațiile de la anii 1959-1960, când interiorul a fost repictat în tempera, de către pictorii I. Dogărescu și C.Blendea, renovându-se atunci și catapeteasma. În ultimii ani, prin stăruințele preotului paroh Ifrim Fluturaș Petruș, s-au efectuat reparații la acoperiș, alte lucrari si reparatii au fost facute si de preotul Achim Vergil Marian care a coordonat spalarea si refacerea picturii si a construit capela de la intrarea in curte, centrala, iar preotul Soare Nelu, a construit noul gard, parcare si sistemul de supraveghere video.

Edificiul are plan trilobat și dispune de exonartex, pronaos, naos și altar. Are două turlă învelite cu tablă, turlă ridicate deasupra pronaosului și a naosului. Deasupra intrării în pronaos se află pisania pictată cu litere negre pe fond maro, inscripția menționând: „ÎNTRU CINSTIREA SFINTEI ȘI NEDESPĂRȚITEI TREIMI/ ȘI ÎNTRU CINSTIREA SFÂNTULUI IERARH NICOLAE/ ZIDITU-SA ACEASTĂ SFÂNTĂ ȘI DUMNEZEIASCĂ BISERICĂ ÎN ANUL 1850, PE LOCUL UNEI BISERICI MAI VECHI/ CARE NU MAI PUTEA FI FOLOSTĂ, FIIND RUINATĂ./ ÎN ANUL 1886 A FOST ÎMPODOBITĂ CU PICTURĂ NOUĂ ÎN INTERIOR. CU TIMPUL PICTURA S-A DEGRADAT/ IAR O PARTE DIN TENCUIELILE DE PE BOLȚI S-AU ȘUBREZIT, FIIND NEVOIE DE ÎNSEMNATE REPARAȚII./ ÎN ANII 1959-1960, ÎN TIMPUL ARHIPĂSTORIEI PRAFERICITULUI PĂRINTE JUSTINIAN PATRIARHUL ROMÂNIEI, S-AU FĂCUT REPARAȚIILE NECESARE TENCUIELILOR, S-A RENOVAT CATAPETEASMA ȘI S-A ÎMPODOBIT./ TOATE LUCRĂRILE S-AU FĂCUT DIN DANIILE BUNILOR CREȘTINI DIN PAROHIE, PRIN TRUDA ȘI ÎNDEMNUL/ PREOTULUI PAROH IOAN P. PETRESCU, AJUTAT DE MEMBRII CONSILIULUI ȘI COMITETULUI PAROHIAL./ PROTOIEREU AL LOCULUI A FOST P.C. PREOT TOMA CEROIU./ S-A REDESCHIS LA ...PICTOR CONST. C. BLENDEA”.

În curte, aproape de intrarea în lăcaș, se păstrează mormintele a doi dintre foștii proprietari ai moșiei Stoenești, soții Mărculescu, sprijinitori ai bisericii în a doua jumătate a secolului XIX. Odinioară se păstra și piatra funerară a celui care donase terenul bisericii, inscripția amintindu-l pe răposatul „Serdarul Enache Roșca, 1755-1841”

Actuala clopotniță a bisericii a fost construită în anul 1933.

Biserica parohială „Adormirea Maicii Domnului” din cartierul Ulești, a fost construită din cărămidă în anul 1854. Alături de biserica de la Broșteni, lângă care își avea și conacul, Evanghelie Zappa, însemnat mecena al vremii sale, a ridicat biserică și pe moșia sa de la Ulești. Biserica *Adormirea Maicii Domnului* se găsește în stânga drumului rutier ce străbate localitatea. Ridicată de către vrednicul de amintire Zappa, biserica a fost reparată la anii 1886 și la anul 1943, ultima dată după ce suferise stricăciuni în urma cutremurului din toamna anului 1940. Repictată la anii 1944-1946 a fost resfințită la anul 1948. Ultima restaurare a picturii interiorului s-a efectuat la anul 1986, prin stăruințele preotului paroh Alexandru Cristea și ale familiei Măraru.

Lăcașul este de tip sală și dispune de pridvor, pe lângă încăperile clasice de cult; o singură turlă de tablă, octogonală pe o bază pătrată,

încununează pronaosul. În pridvor se păstrează cele două pisanii, precum și o însemnare pictată. Pisania veche, realizată pe o placă de marmură cu litere de tranziție, menționează: „S-A RIDICAT ȘI NOIT [SPRE] PO/MENIRE DE PA/HARNICO IVANGHELIE ZAPA/ [...] ȘI SFINȚIT DE /PĂRINTELE ARHIEPISCOPU/ ȘI MITROPOLIT A TOATĂ/ UGROVLAHIA NIFON/ LA ANUL/ 1854 OC.26”. Pisania nouă, realizată tot pe o placă de marmură, se găsește de asemenea în pridvor, deasupra ușii către pronaos, sub pisania veche, glăsuind: „ACEST SF. LĂCAȘ AL DOMNULUI A FOST REPARAT RADICAL/ ÎN ANUL 1943, PICTURA FĂCUTĂ ÎN ANUL 1944 ÎN ZILELE/ ARHIPĂSTORIEI I.P.S.S. NICODIM PATRIARH ȘI PĂSTORIEI P.S. KESARIE/ PĂUNESCU EPISCOP AL EPARHIEI CONSTANȚA, PAROH FIIND/ PCS. PĂRINTELE ALEXANDRU ȘTEFAN./ ATĂT REPARAȚIILE, CÂT ȘI PICTURA S-AU FĂCUT DIN/ DONAȚIILE ENORIAȘILOR ACESTEI PAROHII. SFINȚIREA/ S-A FĂCUT ÎN 1948”. Alăturat ușii către pronaos, în partea stângă, s-a realizat o însemnare pictată cu litere negre pe fond galben, în legătură cu ultima restaurare a zugrăvelii bisericii: „PICTURA A FOST LUCRA/TĂ DE M.NICOLAU ȘI/ C.VASILESCU, PAROH/ FIIND PREOTUL/ CRISTEA ALEXANDRU./ AJUTOR FAM.I.MĂRARU”. Pe data de 26 octombrie 2005 a fost sfințită casa parohială (construită recent) de către un sobor de preoți în frunte cu PS Damaschin Coravu, Episcopul Sloboziei și Călărășilor, iar în ultimii ani preotul Raileanu Marius, a construit gard nou, a reparat instalația electrică și paratrâznetul, a îmbunătățit și modernizat casa parohială.

Biserica parohială „Sfinții Împărați Constantin și Elena” din cartierul Speteni, a fost construită din cărămidă de Mihail Djuvara și de obștea satului. Documentele cercetate atestă că această biserică a fost construită în perioada anilor 1864-1872, fiind târnosită în anul 1872 (în anul târnosirii a fost construită și clopotnița).

Referitor la perioada în care a fost construită biserică, este interesant faptul că pe lespede de piatră care este amplasată în centrul altarului bisericii și pe care este așezată Sfânta Masă, este sculptat anul 1835. Din acest fapt se poate constata fie că biserică este mult mai veche, fie că perioada construcției bisericii s-a întins între anii 1835-1872 (fapt puțin probabil pentru că această perioadă de 37 de ani necesari pentru construcția bisericii este prea lungă). Biserica a fost grav afectată de inundațiile din anul 1975 și de către cutremurele din anii 1977 și 1986.

În anul 2004 biserică a fost reparată capital, fiind efectuate lucrări de subzidire, izolație, centură de beton, plase interioare și exterioare și a fost schimbat tot acoperișul. De asemenea s-au montat geamuri termopan iar pe viitor se intenționează să se instaleze o centrală termică. Această lucrare a fost finanțată și coordonată de către soții Mihaela și Grigore Miu din București, Mihaela Miu având „rădăcini” în satul Speteni și de preotul Dumitrescu Marin. Lucrarea a fost amplă și complexă, costurile depășind suma de 4 miliarde lei(ROL). De asemenea în curtea Bisericii a fost construită o casa parohială. Monumentul eroilor fostului sat Speteni se află în curtea bisericii parohiei Speteni, în dreapta aleii, aproape de gardul dinspre stradă. Obeliscul ridicat de comunitate în anul 1931 are plăci de marmură fixate pe cele patru laturi, una dintre acestea menționând: „1931/ AMINTIRE/ ȘI/ RECUNOȘTINȚĂ/ EROILOR DIN SPETENI/ IALOMIȚA, MORȚI/ PENTRU ÎNTREGIREA/ NEAMULUI/ ÎN CAMPANIA/ 1916-1919”. În spatele monumentului din Speteni, se păstrează două monumente funerare ale proprietarilor funciari de la începutul secolului XX, Nae Nicolescu (1846-1923) și Alexandru Nicolescu (1875-1909).

Biserica parohială „Adormirea Maicii Domnului” din cartierul Condești se află în jumătatea sudică a localității, către „coastă”, acolo unde se află vatra istorică a Condeștilor. A fost construită de comunitatea locală începând cu anii 1890-1892. Lăcașul actual a fost reparat la anii 1928 și 1951-1956. În anul 1955, au fost refăcute picturile interioare (tip frescă) de către pictorul Petre Sandu și soția sa Rada.

Este de tip trilobat, cu pridvor deschis, fiind încununat de trei turlă de tablă, dintre care două mai mici sunt situate deasupra pronaosului. Pridvorul are șase stâlpi rotunzi cu bază pătrată, alți doi stâlpi fiind semiîngropați în legătură cu peretele vestic al pronaosului. În încăperea pridvorului, deasupra intrării în lăcașul propriu-zis, se păstrează pisania, al cărui text pictat cu roșu și gri menționează: „ÎNTRU SLAVA SFINTEI ȘI CEA DE O FIINȚĂ DE VIAȚĂ FĂCĂTOAREI ȘI NEDESPĂRȚITEI TREI/MI ȘI ÎNTRU LAUDA PREA SFINTEI DE DUMNEZEU NĂSCĂTOAREI ȘI PURURI FECIO/AREI MARIA, ÎN ANUL 1892 S’AU PUS TEMELIA ACESTEI BISERICI CARE S’A ZIDIT ȘI S’A ÎNĂLȚAT CU OSĂR/DIA ȘI CHELTUIALA CREDINCIOȘILOR DIN ACEST SAT DE VECHI MOȘNENI – CONDEEȘTI. S’A TERMI/NAT DE ZIDIT ÎN ANUL 1906, CÂND S’A PICTAT DE PICTORUL I.SIMIONESCU DIN BUCUREȘTI, IAR/ ÎN ANUL 1907 A FOST TÂRNOSITĂ DE P.S. ARHIEREU SOFRONIE VULPESCU, PURTÂND DINTRU ÎNCEPUT/ HRAMUL „ADORMIREA MAICII DOMNULUI”. ÎN ANUL 1928 S’A FĂCUT REPARAȚIE GENERALĂ LA ZI/DUL EXTERIOR ȘI LA ACOPERIȘ ȘI TOT ATUNCI S’A ZIDIT ȘI NOUL PRIDVOR CU STĂLPI DE ZID ÎN FORMĂ/ DE CERDAC ROMÂNESC, ÎN LOCUL CELUI VECHI, CONSTRUIT DIN LEMN[...]”.

În biserică se păstrează cărți de cult datând de la mijlocul secolului XIX, păstrate de la vechea biserică, . Prin staruinta preotului paroh Ciuhureanu Gheorghe, s_a reparat acoperișul, a fost refăcută pictura, a fost reparată tencuiala exterioară, iar în curte a fost construit un Asezământ Social la care au contribuit cu bani alături de sponsori și obștea satului și Primăria (Primar Popa Daniel) și Consiliul Local.

În curtea bisericii, lângă colțul sud-estic al clopotniței, s-a ridicat în urmă cu câțiva ani monumentul eroilor, prin stăruințele comunității locale, în frunte cu preotul paroh. Se prezintă sub forma unui monument funerar de marmură și ciment. Pe fațada vestică, spre stradă, placa de marmură prezintă pe margini motive florale, iar inscripția incizată menționează că: „ACEST MONUMENT/ S-A RIDICAT ÎN CINSTEA/ EROILOR CĂZUȚI/ PENTRU PATRIE/ ÎNTRE ANII/ 1916-1918/ 1940-1944/1989./ PAROHIA CONDEEȘTI”. De asemenea, deasupra fantanii din curte a fost construit un foisor.

Peste drum de biserică, într-o curte țărănească, o pădure se ridică pe locul vechiului cimitir al satului Condești, acolo unde s-a aflat și biserică veche. Multe sunt însă crucile de secol XIX, de piatră și de marmură, majoritatea având inscripționate litere chirilice. Între ele, o cruce de piatră amintește pe un Voinea, Radu și alții, iar alături, un monument funerar de marmură amintește pe fiii „decedatului Teodor preot”.

Biserica parohială „Adormirea Maicii Domnului” din cartierul Bărcănești este cea mai nouă și mai impunătoare fiind zidită din cărămidă în anul 1909 ctitori fiind Alexandru Fochide, Sterie Ionescu, Alexandru Ionescu, Spiridon Stoian și obștea satului. Este un edificiu trilobat, cu pridvor deschis, sprijinit pe coloane circulare și având trei turlă octogonale, realizate din tablă. În pridvor, deasupra intrării în locaș, pisania incizată pe placa de marmură albă glăsuiește:

„ÎN NUMELE TATĂLUI ȘI AL FIULUI ȘI AL SFÂNTULUI DUH TREIME CEA DE FIINȚĂ ȘI ÎNCE/PĂTOARE DE VIAȚĂ.

CLĂDITUS' A ACEST SFÂNT LOCAȘ ȘI CU TOATĂ PODOABA BISERI/CEASCĂ S'A ÎNFRUMUSEȚAT DIN RÂVNĂ CĂTRE CELE SFINTE DE BINECREDINCIOȘII/ ROBII LUI DUMNEZEU: ALEXANDRU FOCHIDE, STERIE IONESCU, ALEXANDRU S. IONESCU, SPIRIDON STOIAN, PREOȚII IANCU PANAITESCU ȘI/ CONSTANTIN POPESCU ȘI OBȘTEA LOCUIITORILOR DIN COMUNA BĂRCĂNEȘTI JUD./IALOMIȚA. ÎNCEPEREA CLĂDIRII S'A FĂCUT ÎN ANUL MÂNTUIRII 1909 ȘI S'A TERMINAT/ ÎN ANUL 1914, CÂND S'A TÂRNSIT ÎN ZIUA DE 29 IUNIE, ÎN AL 48-LEA AN DE GLORIOASĂ/ DOMNIE A M.S. REGELUI CAROL I-IU ȘI AL 3-LEA AN PĂSTORIEI Î.P.S. MITROPOLIT/ PRIMAT KONON ARĂMESCU DONICI, DE CĂTRE Î.P.S. EPISCOP AL DUNĂRII DE JOS/ NIFON NICOLESCU. FIE ACEST SFÂNT LOCAȘ SPRE LAUDA ȘI MĂRIREA LUI DUMNEZEU ȘI MÂNGĂIEREA SUFLETELOR CREȘTINE”.

La sud-vest de biserică se ridică clopotnița, pe al cărei perete exterior nordic este fixată o placă de marmură cu mențiunea: „CLOPOTNIȚA ACEASTA S'A FĂCUT DE/ ALEXANDRU G.FOCHIDE./BĂRCĂNEȘTI 29 IUNIE 1914”.

În curtea bisericii se păstrează monumentele funerare ale familiei de proprietari funciari Ionescu, ridicate în jurul anului 1920, precum și monumentul fiilor satului Bărcănești, căzuți la anii 1916-1919 pentru unitatea neamului românesc. Obeliscul amintește pe plăcile de marmură fixate către stradă „EROII DIN BĂRCĂNEȘTI MORȚI PE CÂMPUL DE ONOARE 1916-1919. Biserica a fost târnosită în anul 1914 de IPS Mitropolitul Konon Armănescu Donici și PS Episcopul Nifon Nicolescu Ploieșteanul. Pictura s-a realizat în stil bizantin în anii 1911-1913 iar clopotnița a fost construită în anul 1914 de către Alexandru Fochide.

Ctitorilor principali ai bisericii le-a fost decernată medalia ”Răsplată muncii pentru biserică”, clasa I. Medalia și brevetul le-au fost înmânate de către regele Ferdinand pe data de 8 decembrie 1915.

Biserica a fost restaurată (spălarea picturii) în anii 1957-1958, cea de-a doua restaurare a picturii fiind făcută prin stradania preotului paroh Nichita Petre în perioada anilor 1997-2003, când s-au făcut reparații capitale, a fost montată instalație electrică de încălzire prin podea și amenajată aleea pietonală cu pavele.

În satul Barcanesti, la limita dintre cartierele Speteni și Barcanesti, se afla **Biserica Adventista de Ziua a 7_a**, care deservește o comunitate de 43 membri.

Alături de biserici care de fapt sunt cele mai vechi construcții din comuna Bărcănești, există și alte construcții deosebite.

MONUMENTE ISTORICE

- Conacul Marius Ionescu construit în anul 1909 în satul Speteni;
- Casă cu prăvălie pe colț, construită în anul 1910 în satul Speteni;
- Conacul Iancu Ionescu (fost Cămin cultural), construit în anul 1914 în satul Bărcănești ;
- Conacul Alexandru Ionescu (sediul SC Comoara SRL), construit în anul 1919 în satul Bărcănești
- Conacul Alexandru Manolescu (fostă maternitate și ulterior fost dispensar veterinar), construit în anul 1924 în satul Speteni;
- Conacul Nicu Chiroiu (fost sediu al CAP Condești), construit în anul 1926 în stil neoromânesc la Eliza-Stoenești;
- Conacul Toader Roșca (fost salon de nunți), construit în anul 1936 în satul Bărcănești;
- Conacul Elena Duți (fost dispensar medical), construit în anul 1939 la Speteni.

Alte clădiri vechi cu aspect deosebit sunt:

- Sediul Agenției C.E.C. (fosta Primărie), clădire construită în anul 1928;
- Sediul Primăriei și al Consiliului Local, clădire construită în anul 1941 (casa Naita Tudorache, fost primar al comunei);
- Grădina Ulești (fost sediu al Primăriei Ulești), construită în anul 1936.

Fragmente din „Monografia Comunei Barcanesti Ialomita”, Editura Apollon , 2006 , autor Popa Daniel